

Kolozsvár, 1990. szept. 6.

Kedves Beke Kolléga!

Utolsó levelében közöltekkel kapcsolatban két dolgot szeretnék kiemelni:

1. Én itt nem tudok kapcsolatba kerülni a Maguk megyei terjesztő vállalatával, s nem tudom, hogy a mi megyei terjesztőknek van-e egyáltalán kapcsolata a Magukéval, tehát az *évkönyvhöz* nem tudok itt biztosan hozzájutni. Nem szeretném, hogy ne kaphassam meg, ezért arra kérem, *vegye meg számomra* — az ellenértéket megtérítem, természetesen.

2. Örvendek a *zenetörténeti rovat* beindításának. Magam részéről innen csak cikkel tudom segíteni, tehát szerkesztésben nem. Szeretném tudni, milyen *jellegtű* anyagra és milyen *terjedelemre* gondolt, az egyes számok keretében?

Válogathatnánk *évfordulók* között, előnyben részesítve a hazaiakat és a székelyföldieket. Az 1991-es évre szólóakat összeállítottam, ebből szemelhetünk az említett szempont szerint.

Gondolni lehetne *zenetörténeti sorozatra* — hosszabb távon bemutatni például a zenei fejlődést *általános*, vagy *hazai magyar* vonatkozásban. Esetleg *műfaji* szempont is számításba jöhetne (pl. az opera, a szimfonikus vagy zongorairodalom nyomon követése, ez utóbbi azonban már szakjellegtűbb lenne, kevesebb olvasót is érdekelne). Az évfordulós anyaghoz képek, később kisebb művek is számításba jöhetnének. Műveket bevehetnénk a zenetörténeti fejlődésbe, s ahol kerül, képanyagot is (egy-egy címlap, szerző stb.).

Szeptember folyamán valamit küldök, de még nem döntöttem, mert lemaradásaimmal viaskodom.

Várom tehát a sorozat elképzelésének jelzését, s hogy mi mellett dönt. Milyen munkatársakra gondolt — rajtam kívül?

További munkát kívánva
szívélyesen üdvözlöm

Benkő András

13

Benkő András — Beke Sándornak

Kv. 1991. május 27.

Kedves Beke úr!

A haladékba kapott három hét utolsó napján postázom a három cikket, három-három oldal terjedelemben (Liszt, Szabó, Zenetörténet). Június 22-én, a zeneiskola névadó ünnepélyén Udvarhelyen leszek, viszek magammal legalább két zenetörténeti részletet. Ha korábban lenne rá szüksége, egyet még küldök addig.

A 7. számtól nem láttam, újabbat (azt még igen!), kérem, tegyen félre számomra egyet-egyet mindenikből.

Jó munkát kívánva

Szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

14

Benkő András — Beke Sándornak

Kvár, 1991. okt. 2.

Kedves Beke Kolléga!

Amint a mellékelt szerződésből láthatja, azon nyomban igyekeztem válaszolni a 4. sz. alatt iktatott szerződésre, aztán közbejött egész sor dolog, s így csak most tudom érdemben leírni az ajánlatomat. Amint látja, vállalom a lektori feladatot és küldök dolgozatot is. Sőt, van egy-két javaslatom a szerződés-kiegészítést illetően is.

Vegyem sorra.

Kezdem a *dolgozattal*. Készen áll egy korábbi — régi formájában 74 oldalas (30 soros gépeléssel) írás/dolgozat *zeneírásunk fejlődéséről*, pontosabban annak 1919 és 1979 közötti szakaszáról. Ezt szeretném most már a Maga számára a lehetséges keretben — 130 oldalásra kibővíteni az 1979 és 1989 közötti szakasz eredményeivel és a megfelelő könyvészettel. A régi szöveget is át kell olvasnom, s helyenként módosítani is szükséges. Ezt az anyagot *március 31-ig* szándékszem elkészíteni. A cím tehát ez lenne: *Zeneírásunk hét évtizede — 1919–1989*, vagy ha jobbnak/kelendőbbnek itéli: *A romániai magyar zeneírás hét évtizede: 1919–1989*.

A kiegészítéseket nem írtam be a mellékletbe, mert előbb szeretném ismerni a Maga véleményét.

Javasolom, hogy a Kriterion és más kiadók mintájára, a szerzőkkel kötött szerződésbe foglalják bele a *tiszteletpéldányokat* (a Kriteionnal például művenként 30-30 darabot juttattak) a szerző(k)nek. Ez elfogadható lenne Maguknál is — gondolom.

Amennyiben szakvéleményre is szükség lenne — adott esetben —, további külső munkatársak bevonását javasolnám, esetről esetre, nem állandó jelleggel, hogy ne bonyolítsuk az adminisztrációt.

A méretet illetően — a magam dolgozata esetében, de talán máskora is érvényes — az oktávot (14x20 cm) javasolnám. Nem tudom, milyen lehetése van a *kiemelés* megoldására (aláhúzás, ritkítás, betűtípus/betűnagyság stb.). Ezt a magam esetében a gépelés miatt szeretném tudni.

Ha menet közben még adódna valami tisztáznivaló, írok.

Köszönettel vettem a *Székegy Útkereső* 5. számát.

További jó munkát kívánva szeretettel üdvözlöm:

Benkő András

15

Benkő András — Beke Sándornak

Kv. 1992. márc. 3.

Kedves Beke úr!

Kézhez kaptam február 14-iki lapját, időközben átvettem a Cseke révén küldött három számot is, ez utóbbit a múlt héten, mert csak akkor mehettem érte. Köszönöm a számokat, a benne közölt anyagot.

Most nem küldök zenetörténeti folytatást, mert a szemem miatt nagyon lemaradtam a dolgaimmal. Áprilisban készülök újabb folytatást küldeni — a középkori világi zene, históriás ének —, mert e hónap folyamán a *Zeneírás*sal foglalkozom. Március végére ígértem Magának a dolgozatot. Levelezőlapján nem említ ezzel kapcsolatban semmit.

Nem tudom, a pénzügyi nehézségek miatt sor kerülhet-e egyáltalán 100–120 oldalas tanulmányok kinyomtatására? Ha olyan irányba módosultak volna a dolgai, hogy erre nem keríthet sort, kérem *sürgősen jelezze* — egy lapon —, hogy ne töltssem ezzel az időmet. Ha a *Zeneírásunk tárgytalan*, akkor *március folyamán küldök folytatást*.

Sajnálom, hogy ilyen veszteséggel dolgozik, mint amilyenről ír, ez, úgy látszik, általános jelenség. Az itteniek egy csoportja is az ár emelése mellett, papír-nehézségek miatt a terjedelmet csökkenti, és nem hetenként, hanem kéthetenként jelenik meg (legutóbb a Helikon választotta ezt a megoldást).

Valamilyen itteni elárúsítási fórummal nem kötött megállapodást? A szabadárúsításban nem igen látom az *Útkeresőt*, pedig itt is elkelve néhány példány, lereagálnák a népszerűsítő közegek is (rádió, tv).

Válaszát várva a *Zeneírásunk* c. dolgozattal kapcsolatban Szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

16

Benkő András — Beke Sándornak

Kv. 1992. nov. 26.

Kedves Beke úr!

Mellékelten küldöm az újabb részletet a sorozatba (A 16. század világi zenéje — históriás ének). Ezt követi majd az erdélyi fejedelmi udvar zenéje, három-négy részletben. Kérem, jelezze, mikorra kellene az első rész.

Gondolkozom egy füzetnyi anyagon a Maga kiadójának (a zeneírást félretettem, mert az kb. 200 oldal lenne, megcsonkítva nem érdemes kihozni). Tudni szeretném:

a) hány oldalig mehetek el (Hány ívig: a megküldött füzet 2 nyomtatott ívet tartalmaz: el lehet-e menni 3, esetleg 4 ívig?)

b) a gépelést hogyan kéri: 30 sorosan, vagy valamivel sűrűbben?

Az 1992. évf. 1–3. számát megkaptam Csekétől, elnézést, hogy tévesen mondtam a telefonba!

További jó munkát kívánva,
Szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

Ui. Mibe kerülne a kinyomtatása egy 60 oldalas (4 íves) füzetnek?

17

Benkő András — Beke Sándornak

Kv., 1993. febr. 24.

Kedves Beke Úr!

Összeállítottam Zoltán Aladáról szóló füzet vázlatát az Ön által javasolt 4 (négy) ívre és mellé állítottam egy 5 (öt) íves változatot is, mert ez utóbbiban látom becsületesen megoldhatónak feladatomban. Ha a négy ív mellett maradnék, ki kellene hagynom az általam nagy gondtal és hosszas munkával összeállított *könyvészetet*, az pedig jelentős mértékben emelné a kis kötet tudományos súlyát. Az olvasmányos jelleget nem zavarná, mert *függelékben* helyezném el a munka végére. Az első változatban — mint alább

kiderül — mindössze 18 oldal jutna a szövegre, a másodikban pedig 38. Ezért szeretném, ha az *ötíves* változatot fogadná el Ön is. Íme a két változat egymás mellett:

Címlapok	4	- 4
Bevezető/előszó	0,5	- 1
Életrajz	4	- 6
Munkásság: a) zeneszerzés:		
— kórusművek	5	- 11
— vokál-szimfonikus	2	- 5
— zenés színpad	2	- 3
— kamarazene	2	- 4
b) zeneírás	2	- 4
c) szerkesztés	1	- 2
Jelentőség:	0,5	- 2
Könyvészet:		
— zeneművek	27	- 27
— szerk. kötetek, füzetek	7	- 7
— írások	7	7
— repertórium	17	- 17
Összesen:	80	- 100

Áttanulmányoztam az Ön által decemberi levelében felsorolt, tervbe vett címeteket s közöttük 4-5-6-8 ívesekkel találkoztam, tehát nem ez lenne az egyetlen kivétel, melyre *öt* ívet szánánk.

Ma olvastam *A Hét* 7. számában a pályázatot, melyre — gondolom — Beke úr is benevez és eredményes is lesz a részvétel.

Ehhez kívánok sok sikert — s választát várva
szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

[A kolozsvári zenetörténész mellékelte a felajánlott kézirat tartalmi ismertetőjét:]

Benkő András javaslata
az *Erdélyi Gondolat* Kiadó
számára

A szülőföld dicsérete
Zoltán Aladár (1929–1978) élete és munkássága

A kis kötet szerzője évfolyamtársa volt Zoltán Aladárnak és a tanulmányi évek után is figyelemmel kísérte életútjának alakulását, munkásságának eredményeit. A zeneszerkesztő halála után — a Hargita Megyei Művelődési Ház által szervezett *Homoródsmenti Művelődési Napok* keretében évente egy-egy előadás keretében mutatta be a zeneszerző szülőfalujában Zoltán Aladár életét, munkásságát. Ezek az előadások jelentették kiindulópontját e kis munkának.

Az életút alakulása mellett a szerző bemutatja Zoltán zeneszerzői tevékenységét — (műfajok szerint csoportosítva), számba veszi zenei írásait, szerkesztői-szervezői tevékenységét — megfogalmazza helyét, szerepét a romániai magyar zenei életben.

A munka függelékében helyet kap Zoltán Aladár munkásságának könyvészete, a róla szóló írásokkal, értékelésekkel együtt, így e munka viszonylag hű tükre a fiatalon elhunyt muzsikusi életének.

A zeneszerző stílusának érzékeltetésére néhány kottapéldát, alakjának felvillantására néhány fényképet illeszt be a szerző.

A kis kötet 5 (öt) ív terjedelmet ölel fel.

Kv., 1993. júl. 19.

Kedves Beke Úr!

Végre július közepén elkészültem a Zoltán-füzettel — korábban nem dolgoztam rajta, mert vártam a 80-100 oldalas változatra vonatkozó választ... Ezért maradt a júliusi időre a betérjesztés. Holnap, tehát júl. 20-án adom le a Kriterionnál. Dr. Angi István írta a kuratóriumnak szóló javaslatot. Egy példányt — az eredetit — mellékelem a kézírathoz, két példányt pedig mellékelek e sorokhoz, amint azt utolsó levelében kérte.

Mellékelek egy rövid írást is a *Székegy Útkereső* számára. A fejedelmi udvarról szóló írás több folytatásból áll, közelebbről küldök abból is.

Rég nem írtam, így ezúttal köszönöm meg a címemre [küldött], nagyon szép kivitelezésű kis kötetét, a *Madártemetőt*, valamint Lőrincz György füzetét, a *Kiment a fény* a szememből címűt (ebből hármat kaptam, egy példányt Dr. Angi Istvánnak, a Zoltán-füzet javaslat írójának adtam át).

Mellékelem a Zoltán-füzet *tartalomjegyzékét* is, hogy fogalmat alkothasson a kézíratról. Pontosan betartottam a 90 oldal terjedelmet, a hiányzó 90. egy nagy méretű Zoltán-kép lesz a füzet elejére. A véleményezésből nem derül ki, de megemlítem, hogy a kottapéldákat mellőztem, hogy helyet nyerjek a gazdag könyvészet számára. Amint kiderül, 638 címet tartalmaz, így teljes képet nyújt Zoltán tevékenységéről, s a róla szóló irodalomról is.

További jó munkát kívánva,
szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

[Benkő András mellékelte Dr. Angi István kuratóriumnak szóló javaslatát:]

A Kriterion Könyvkiadó Kuratóriumának
Kolozsvár

Dr. Benkő András professzor kéziratát, *A szülőföld szeretete. Zoltán Aladár élete és munkássága*, szakmai meggyőződéssel és ügyszeretettel minél hamarabbi kiadásra ajánlom.

A szerző eddigi műveihez hasonlóan ezúttal is a rá jellemző hitelességgel és hozzáértéssel, a kellő dokumentáció felkeresésével és rendszerezésével dolgozta fel a választott témát. Amint e kötet szerkezetéből is kiderül a mellékelt tartalomjegyzék alapján, e 90 oldalas kézirat félszáz oldal elemző szövege és a kapcsolódó fénykép- és fénymásolt illusztrációk, valamint a jegyzet anyaga egészükben olyan szerves egészet alkotnak, amely révén ez a mikromonográfia nemcsak nélkülözhetetlen tudományos forrássá, de egyben kellemes és érdekfeszítő olvasmánnyá is válik nemzetiségi kultúránk minden művelője és éltetője számára zenekaratóktól és zenei szakemberektől diákokig, egyetemi hallgatókig, tanítókat, tanárokat egyaránt.

A mű hőstét és életművét nem kell bemutatnom e kuratóriumnak. Zoltán Aladár, a zeneszerző, a pedagógus, a karvezető, a zenei művelődés mentora ismerős mindannyiunk számára. Ám e kötetből mindamelllett kicsendül annak a csodálatos egységnek a harmóniája is, mely Zoltán Aladár és közössége, életműve és szülőföldje megbonthatatlan viszonyából fakad. És ennek a példaadó életútnak, életműnek megismertetése egyidőben nyújt lélekemelő olvasmányt, életeszemény-forrást elsősorban önmagát kereső ifjúságunknak, de e kötet minden olvasójának.

Kolozsvár, 1993. július 15-én

Angi István

Benkő András — Beke Sándornak

Kvár, 1994. jan. 11.

Benkő András
3400 Kvár
Aleca Iezer: 2.
Bl. J/3 ap. 27

Beke Sándor úrnak,
az Erdélyi Gondolat könyvkiadó igazgatójának,
a Székely Útkereső szerkesztőjének

Kedves Beke Úr!

Először is köszönöm az újsztendei jókívánságokat tolmácsoló képeslapot, s én is hasonló jókkal-szépességekkel viszonozom! Remélhetőleg az újév újabb sikereket tartogat mind kiadói, mind szerkesztői tekintetben...

Már korábban is szerettem volna írni, s megérdeklődni néhány dolgot:

a) Mi a helyzet az Útkeresővel? Megjelent-e, megjelenik-e — akár összevontan is —, szükség van-e további írásokra a hazai magyar zenei fejlődéstörténettel kapcsolatban?

b) Hasonlóképpen szeretném tudni: miképpen alakult a Zoltán anyaggal kapcsolatosan benyújtott pályázat; utaltak-e ki valamit, s egyáltalán napvilágot lát-e a füzet, vagy lekerült műsorról?

Jóval az ünnepek előtt értesültem róla, hogy egyik nagyon becsületes és szorgalmasan dolgozó tanügyi emberünk, Péterfy Emília betérjlesztett az Erdélyi Gondolathoz egy kéziratot. Kívánatos lenne, ha lehetőségeinkhez képest

támogatni tudnók ezt a székelyföldi munkát, hisz nemcsak a szerző, hanem a sajtó alá rendező is székely.

(Ezt amolyan nemes lokálpatriotizmusként említem!)

Válaszát várva, további jó munkát kívánok,
szívvelyes üdvözlettel:

Benkő András

20

Benkő András — Beke Sándornak

Kolozsvár, 1994. szept. 2.

Kedves Beke úr!

Először is köszönöm a számomra postázott kis köteteket. Szép, ízléses kivitelezésűek, finom papírt is sikerült szereznie... Gratulálok a megjelentetéshez!!

Felhasználom az alkalmat, hogy megkérdezzem: a Zoltán Aladáról szóló füzetet felterjesztették-e az idén is, vagy teljesen levették műsorról? Segítene-e a megjelentetésében, ha papírban kaphatnánk segítséget?

Megkaptam üzenetét Nagy Olgán keresztül a *Zenetörténetünk* című sorozat folytatására vonatkozóan. Utána néztem az eddigi anyagnak: eddig kilenc cikket küldtem, összesen 34 oldal terjedelemben. Ebből megjelent összesen hét (1. *Bevezetés, Óstörténet, Egyházi zene I–IV, Kóruskultúránk a 15–16. században, A 16. század világi zenéje — históriás énekek*, valamint *Az erdélyi fejedelmi udvar zenei életének I. részé*): az utóbbi kettőről nincs hírem. Nekem az utolsó szám, mellyel rendelkezem, a III. évfolyam (1992) 5–6, ebben látott napvilágot a kóruskultúráról szóló cikk.

Kérem tehát, nézzon utána, mi lett a sorsa a két utolsó írásnak, s ha netalán megjelent, legyen jó és küldjön szá-

momra is egy-egy példányt s a közlések ismeretében postázom a folytatást (a fejedelmi udvarról jönne még néhány írás, majd ezt követő anyag a 17–18. század hangszeres anyagából és így tovább.

Várom sorait az említett kérdésekkel kapcsolatban, s további jó munkát kívánva
szívvelyesen üdvözlöm:

Benkő András

21

Benkő András — Beke Sándornak

Kvár, 1994. dec. 20.

Kedves Beke úr!

Leányom átadta telefonüzenetét. Sok elfoglaltságom miatt nem tudtam azonnal válaszolni és egyéb anyagot is küldeni. Most került rá sor. Mellékelem a fejedelmi udvarról — illetve annak zenei életéről — szóló sorozat első cikkét. Úgy emlékszem, ez következett volna. Ha netalán rosszul emlékeznék, kérem jelezze és rövid időn belül, január első napjaiban szállítom az újabb cikket, illetőleg a folytatást [a] Báthori István idejében kialakult zenéről. (Az utolsó cikk, amely a *Zenetörténetünk* sorozatban megjelent: *Kóruskultúra a 15–16. században*, 1992 (III. évf.) 5–6. sz. 8–9. lapon.)

Ennek kötetben való megjelentetését még korainak tartom, mert folytatni szándékozom — a 20. századig; ez pedig még nincs meg olyan részletesen, amint szeretném (egy rövid változat *Az erdélyi magyar zene vázlatos története*, névmutatóval együtt 54 oldal, ezt azonban egy külföldi kötet szá-

mára írtam és annak megjelenése előtt nem akarom közölni).

Ha van számomra egy kötetnyi helye így 100 oldal körül, akkor hozzávetőlegesen két-három hónap alatt rögzíthetem egy korábbi dolgozat formáját, ez a *romániai magyar zeneírást* mutatná be.

A Zoltán Aladár-dolgozatról újabb híre nincsen? Valószínűnek tartom, hogy vissza fogom kérni az eredménytelen pályázat után.

Kérem, a megjelent dolgozatról küldjön majd két-három példányt.

Figyelemmel kísértem a kiadó munkáját, gratulálok szép eredményeihez és 1995-ben további jó munkát és megérdemelten gazdag eredményeket kívánok:

Benkő András

22

Benkő András — Beke Sándornak

Kv. 1995. jan. 14.

Kedves Beke úr!

Mindenekelőtt b. ú. é. k.!

Tegnap vettem kézhez a címemre postázott Székely Útkereső példányait. Köszönöm szíves fáradozását, most már tiszta a képem: mi jelent meg, s hol kell folytatnom.

Mellékelten küldöm a következő írást (János Zsigmond), s folytatom majd a Báthoriakkal, Bethlennel, Rákócziakkal s egy-két kérdéssel (pl. a fejedelmi zenekarok, az udvari zene repertoárja, jelentősége zenei életünkben).

Kérem, jelezze egy lapon, ha megkapta ezt az írást, és írja meg, hogy mikor van a *lapzáras*, hogy arra már ott legyenek a cikkek.

További jó munkát kívánva
szívélyesen üdvözlöm:

Benkő András

23

Benkő András — Beke Sándornak

Kolozsvár, 1995. febr. 15.

Kedves Beke Úr!

Mellékelten küldöm a kettős számba a zenetörténeti írást (*Báthoriak*). A folytatás Bethlen Gábor lesz; kérem, jelezze, mikorra kellene Udvarhelyre érkeznie az írásnak.

Köszönettel nyugtázom az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó kiadványairól szóló füzetet.

Jó munkát!

Szívélyes üdvözlettel:

Benkő András

24

Benkő András — Beke Sándornak

[Kolozsvár,]

[Postabélyegző dátuma:] 1999. 01. 08.

Kedves Beke úr!

Mellékelten küldöm az Ön által kért rövid életrajzot. Levelén december 7-i dátum áll, én azonban csak karácsony előtt kaptam kézhez sorait, ezért a késedelem. Elnézést érte!

Gratulálok eddigi munkálkodásához és további szép sikereket kívánok az új esztendőben! Az antológiából *négy* példányt szeretnék kérni, mert két gyermekem mellett Szabó András két élő unokája is türelmetlenül várja a kötet megjelenését.

Szívélyes üdvözlettel:

Benkő András